

Per unes pràctiques dignes

45a Assemblea General Extraordinària – 10 de juny del 2023

La joventut treballadora hem hagut de polititzar-nos entre derrotes, a l'ombra de l'ascens del neoliberalisme a l'hegemonia cultural. La nostra realitat ha estat la precarietat en la qual ens trobem immersos i que transcendeix des de fa temps l'àmbit laboral.

Ja no es tracta només de la incertesa de no trobar feina o la inseguretat de trobar feines inestables, parcials, temporals o en condicions d'explotació. Ara la precarietat afecta tots els aspectes de la vida de les persones joves: la salut, l'educació, l'habitatge o la participació política.

Les polítiques de flexiseguretat de la Unió Europea —que aposten per concedir facilitats en la terminació de relacions de treball i la modificació de condicions laborals i, a canvi, dissenyar polítiques públiques de formació i protecció social— han permès tota la flexibilitat a les empreses, però han ignorat la protecció dels treballadors, esdevenint un paradigma de flexiprecarietat.

Un dels elements que resulten nuclears en la precarietat de les persones joves són les pràctiques laborals i no-laborals. No són un invent nou, existeixen des de fa dècades, però mai fins ara havien gaudit de l'actual protagonisme, en què han esdevingut una etapa quasi obligatòria de l'entrada en el món del treball per part de les estudiants de tots els sectors educatius.

Les pràctiques — laborals i no-laborals— són la frontissa entre formació i treball. La transició de l'etapa educativa a la laboral on, idealment, a través de l'experiència pràctica a l'empresa, es consoliden els fonaments teòrics i s'adquireixen habilitats i competències de caràcter vivencial. No obstant, lluny del que haurien de ser, les pràctiques acaben sent més aviat una experiència d'explotació, abusos, precarietat i arbitrarietats empresarials.

Aquestes característiques d'explotació i abús de les pràctiques es produeixen, ja que, tot i que les pràctiques laborals es troben regulades a l'article 11 de l'Estatut dels Treballadors i hi existeixen dos models de contracte formatiu: el de formació en alternança amb el treball i el contracte per al desenvolupament d'una activitat laboral; moltes empreses acaben vulnerant la llei mitjançant el frau de les pràctiques i fent fer tasques estructurals a les treballadores en pràctiques - eliminant el seu caràcter formatiu i d'aprenentatge.

Les pràctiques no laborals, per la seva banda, es troben emparades en el Real Decret 1453/2011, de 31 d'octubre. La normativa és molt clara negant als estudiants que realitzen pràctiques no laborals la

condició de treballadors i identificant-les merament com a estudiants, això implica una desprotecció clara d'aquest al centre de treball tant salarialment com amb les proteccions socials (cotització, contingències comunes, drets de jornada...). És una regulació molt rudimentària que consisteix, a grans trets, en donar cobertura legal a l'existència d'aquest tipus de pràctiques, creant una situació molt ambigua en quant a la seva aplicació.

Així, a dia d'avui, la funció formativa de les pràctiques es troba totalment desdibuixada per l'abús empresarial i el seu ús com a forma d'abaratir costos i aconseguir mà d'obra gratuïta. Amb el compliment del pla d'estudis i una bona tutorització, no hi hauria d'existir desigualtat entre els estudiants en pràctiques i la resta de la plantilla assalariada, ja que les funcions serien diferents i no cobririen llocs laborals ni estructurals.

Malgrat les reticències inicials per part de la patronal, l'any 2018 es va aprovar que les pràctiques no laborals remunerades cotitzessin a la Seguretat Social, el que s'ha fet extensiu a la resta de pràctiques no laborals aquest any 2023.

La reforma laboral de 2021, a través de la Disposició Addicional Segona del Reial Decret Llei 32/2021, de 28 de desembre, de mesures urgents per la reforma laboral, la garantia de l'estabilitat de l'ocupació i la transformació del mercat de treball; obligava al Govern a l'aprovació en el termini de 6 mesos d'un Estatut del Becari, que havia de tenir per objecte la formació pràctica tutoritzada en empreses i organismes equiparats, així com l'activitat formativa desenvolupada en el marc de les pràctiques curriculars o extracurriculars previstes en els estudis oficials.

Un any mig després, encara no ha estat aprovat. Les negociacions en el marc de la concertació social, han estat infructuoses degut a la negativa patronal a acceptar les reivindicacions dels sindicats de classe, així com la convocatòria d'eleccions espanyoles pel 23 de juliol impossibilita la seva aprovació a curt termini a menys que sigui per Decret d'Urgència. Aquest fet provoca que els drets de les estudiants en pràctiques no laborals continuïn en la corda fluixa durant els següents mesos, en una situació de desprotecció i desregulació de les seves condicions.

El Consell Nacional de la Joventut de Catalunya hem de reivindicar que aquest no és el nostre model. Les pràctiques laborals han de tenir una correcta tutorització i no ocupar llocs estructurals de la producció, així com les no laborals han de tenir un sentit realment formatiu. En el darrer cas, les pràctiques extracurriculars acaben sent les eines més atractives per les empreses per abusar d'elles i tenir mà d'obra gratuïta. En aquest sentit, hem d'apostar perquè l'únic model de PNL siguin unes curriculars

remunerades i que tinguin totes les condicions laborals que la resta de la plantilla. És inconcebible que algú presti serveis en una empresa i no percebi cap mena de contraprestació.

L'entrada al món del treball ha de produir-se reconeixent sempre la laboralitat de les relacions que ens vinculen a les empreses. Precisament és aquest l'objectiu dels contractes formatius. Alhora, hem d'advocar per una reformular aquest tipus de contractes, que han de ser repensats per incentivar la formació, no per reduir drets i proteccions socials. Del contrari, les persones joves seguirem sent treballadors de segona.

Per aquest motiu, des del Consell Nacional de la Joventut de Catalunya, ens comprometem a:

- Defensar l'obligatorietat de retribució de les pràctiques curriculars no laborals
- Reivindicar l'eliminació de les pràctiques extracurriculars no laborals
- Reconèixer la laboralitat de tota vinculació de caràcter formatiu entre empresa i qui hi presta serveis fora del marc de les pràctiques curriculars no laborals
- Reivindicar el model de contracte de pràctiques com el que és més garant en drets, tant salarials com en condicions, per a les persones joves; per davant dels convenis de PNL
- Exigir la reformulació dels contractes formatius perquè se centrin en la formació i no en abaratir els salaris i les condicions de feina de les treballadores, normalment joves.

Des del CNJO instem al futur govern de l'Estat:

- A redactar i aprovar amb urgència l'estatut del Becari tal com demanava la Disposició Addicional Segona del Reial Decret Llei 32/2021, de 42 28 de desembre.

Resolució presentada per EINA, Avalot i Acció Jove

